

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2010-4-296 (Önaraştırma)
Karar Sayısı : 11-39/815-258
Karar Tarihi : 23.06.2011

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Doç. Dr. Mustafa ATEŞ, İsmail Hakkı KARAKELLE, Doç. Dr. Cevdet İlhan GÜNAY, Murat ÇETİNKAYA, Reşit GÜRPINAR

10 **B. RAPORTÖRLER** : Mehmet YANIK, Recep GÜNDÜZ

C. BAŞVURAN : - Zenginler Nakliyat
Gündoğdu Mah. Kanuni Cad. 1634 Sok. No:3 KIRIKKALE
- Ace Turizm Ltd. Şti.
Organize Sanayi Bölgesi Kızılırmak Cad. 9. Sok. No:7
Yahşihan / KIRIKKALE

D. HAKKINDA İNCELEME

YAPILAN : - Avrasya Terminal İşletmeleri A.Ş.
İstanbul Otogarı Yönetim Binası Kat:2 Bayrampaşa / İSTANBUL

20 **E. DOSYA KONUSU: Avrasya Terminal İşletmeleri tarafından işletilen Kırıkkale otobüs terminaline rakip teşebbüslere ait araçların alınmadığı iddiası.**

F. İDDİALARIN ÖZETİ: Başvurularda, Avrasya Terminal İşletmeleri A.Ş. (Avrasya) tarafından işletilen Kırıkkale otobüs terminaline rakip teşebbüslere ait araçların alınmadığı öne sürülerek konunun 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun kapsamında incelenmesi talep edilmiştir.

G. DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 23.11.2010 tarihinde 8869 ve 8870 sayılar ile giren başvurular üzerine hazırlanan 30.11.2010 tarih ve 2010-4-296/İİ-10-174.MA sayılı İlk İnceleme Raporu, 08.12.2010 tarih ve 10-76 sayılı Kurul toplantısında görüşülmüş ve soruşturma açılmasına gerek olup olmadığının belirlenmesi amacıyla, 4054 sayılı Kanun'un 40/1. maddesi uyarınca önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir.

30 İlgili karar uyarınca düzenlenen 16.06.2011 tarih ve 2010-4-296/ÖA-11-140.MY sayılı Önaraştırma Raporu 21.06.2011 tarih ve REK.0.08.00.00-110.02.02/291 sayılı Başkanlık önergesi ile 11-39 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

H. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ: İlgili Rapor'da;

1. Avrasya Terminal İşletmeleri A.Ş.nin Kırıkkale ili şehirlerarası otobüs terminali işletmeciliği pazarında hâkim durumda bulunduğu,

2. a) Terminal imkânlarından mevcut yazıhaneler ile acentelik sözleşmesi imzalamak suretiyle yararlanmak isteyen [Y] türü taşıma belgesine sahip taşımacı Nuh ZENGİN'in ACE Ltd. Şti. ile yapmış olduğu acentelik sözleşmesinin Avrasya Terminal İşletmeleri A.Ş. tarafından, mer'i mevzuata aykırı olarak uygulamaya konulması ve karayolu ile yolcu taşımacılığı pazarına girişleri engellemesi nedeniyle Kanun'un 6. maddesini ihlal edebilecek nitelikte olduğu;

11-39/815-258

b) Ancak ihlalin yeni başlamış olduğu ve soruşturmadan elde edilecek fayda ve sonuçların daha kısa yoldan elde edilmesi gibi hususların göz önünde bulundurulması konuya ilişkin herhangi bir soruşturma açılmasına şu aşamada gerek olmadığı;

c) Bununla birlikte Kanun'un 9/3 maddesi uyarınca Avrasya Terminal İşletmeleri A.Ş. ye rekabet ihlali teşkil edebilecek davranışların sona erdirilmesini teminen, başvuru sahibinin talebinin karşılanması yönünde bir yazı yazılmasının; söz konusu hususların düzeltilmesi için 60 günlük bir süre verilmesinin; aksi takdirde ilgili taraf hakkında 4054 sayılı Kanun çerçevesinde işlem yapılacağına bildirilmesinin uygun olacağı

50 hususlarına yer verilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1. İlgili Pazar

I.1.1. İlgili Ürün Pazarı

Şehirlerarasında yolculuk yapacak kişiler ve karayolu ile yolcu taşımacılığı yapan otobüs firmaları ile bu firmalara bağlı otobüsler açısından ilk kalkış ve sefere başlangıç hizmetlerinde kullandıkları terminal hizmetinin talep yönünden başka bir ürünle tam olarak karşılanamayacağı ve getirilen yasal düzenlemelerle hizmetin verilmiş şekli ve yerlerinin sınırlandırılmış olması nedenleriyle ilgili ürün pazarı "şehirlerarası otobüs terminali işletmeciliği pazarı" olarak tespit edilmiştir.

60 Şehirlerarası otobüs terminali işletmeciliği hizmetinden faydalanan ve bu hizmet bedelinin maliyetlerine katlananlar, şehirlerarası otobüs firmaları ve onlara bağlı olarak çalışan otobüs sahipleri ile yolculardır. Söz konusu hizmetin tüketicisi konumundaki bu firmalar ve otobüsler karayolu ile yolcu taşıma hizmetlerinde bulunmaktadır. Bu nedenle söz konusu hizmetlerden doğrudan etkilenen pazar ise "şehirlerarası karayolu ile yolcu taşıma hizmetleri pazarı" olarak belirlenmiştir.

I.1.2. İlgili Coğrafi Pazar

70 Şikâyet konusu uygulamanın Ankara-Kırıkkale yolcu taşıma güzergâhına ilişkin olması, sunulan hizmetin iki uçlu bir nitelik taşıması, taşımaların mevzuata göre en azından bir ucunun terminal merkezli olması ve rekabetin ortadan kaldırıldığı iddia edilen ilgili hizmetin Kırıkkale ilinde gerçekleştirilmesi göz önünde bulundurulması ilgili coğrafi pazar, "Kırıkkale ili" olarak tespit edilmiştir.

I.2. Yapılan Tespitler

I.2.1. Öneri Kapsamında Yapılan Görüşmeler

I.2.1.1. Zenginler Nakliyat Yetkilileri ile Yapılan Görüşme

80 Raportörlerce 03.06.2011 tarihinde Zenginler Nakliyat yetkilileri ile yapılan görüşmede taraflardan, Kırıkkale otogar işletmesinin Avrasya tarafından satın alınmasından sonra yaşanan sorunlara ilişkin detaylı bilgi talep edilmiştir. Taraflar, Metro Turizm'in sahibi Galip Öztürk'ün kontrolünde olduğunu iddia ettikleri Avrasya'nın Kırıkkale terminalini tek başına girdiği ihale sonucunda piyasa bedelinin çok altında aldığını, bu işlem sonucunda Kırıkkale otogarının mülkiyetinin Avrasya'ya geçtiğini belirtmişlerdir. Tarafların ifadelerine göre devir işleminin ardından, otogarda mevcut olan firmalara Metro Turizm ile işbirliği yapma şartı getirilmeye başlanmış ve bu bağlamda oldukça ağır sözleşme hükümleri uygulanmak istenmiştir. Bu şartlara uymak istemeyen firmaların ise otogara alınmadıkları iddia edilmiştir. Bu bağlamda şikâyetçi, Avrasya ile otogarda faaliyet

11-39/815-258

gösteren firmalar arasında gizli bir anlaşmanın olduğu yönünde duyumlar aldıklarını örneğin İlhan Demir'in bu şartlar çerçevesinde otogara kabul edilen firmalardan biri olduğunu ifade etmiştir. Bu bağlamda taraflar Metro Turizm'in temel saikinin Kırıkkale otogarında tekelleşmek olduğunu ileri sürmüşlerdir.

90 Raportörlerce bilgi istenen bir başka husus ise, tarafların otogara girmek yönünde gösterdikleri çaba ve sonuçlarına ilişkindir. Bu kapsamda taraflar, Ace Seyahat ile acentelik sözleşmesi imzaladıklarını, ancak Avrasya'nın kendilerinden izin alınmadığı gerekçesi ile sözleşmeyi tanımadığını, bunun üzerine kendilerinin belediye de dahil olmak üzere çeşitli kurumlara başvurularında bulduklarını, belediyeden gelen yanıtın, Avrasya'nın söz konusu tasarrufunun daha önce Rekabet Kurulu kararı ile iptal edilen bir hükme dayandığını, dolayısıyla hukuki temelinin bulunmadığı yönünde olduğunu dile getirmişlerdir. Bunun sonucunda taraflar hukuki yollara başvurarak dava açtıklarını ifade etmişlerdir. Bunun yanı sıra şikâyetçi, kendilerinin de Kırıkkale Ankara arasında faaliyet gösteren diğer teşebbüsler gibi 17 kişilik küçük araçlarla taşımacılık gerçekleştirdiklerini, mevcut durumda Kırıkkale otogarına giremedikleri için sadece Ankara'dan yolcu olarak Kırıkkale'ye götürdüklerini ve Kırıkkale'den boş döndüklerini, Metro'nun Kırıkkale-Ankara hattında faaliyet gösteren tüm firmalara kendisi ile işbirliği yapmaları yönünde teklif götürdüğünü ve bunun sonucunda 6 TL olan fiyatı daha da yukarı çekmek gibi bir niyetinin bulunduğunu belirtmişlerdir.

1.2.1.2. İlhan DEMİR ile Yapılan Görüşme

Önaraştırma kapsamında, Kırıkkale otogarında Metro Turizm'in alt işleticisi konumundaki İlhan Demir ile 10.06.2011 tarihinde raportörlerce yapılan görüşmede, muhataptan Metro ile olan işbirliğinin kapsamına ilişkin bilgi talep edilmiştir. İlhan Demir, yaklaşık 6 -7 aydan bu yana Metro İlhan Demir unvanı ile faaliyet gösterdiğini, rakiplerinin kendisine karşı işbirliği gerçekleştirmelerinin kendi açısından Metro ile işbirliği yapmasını kaçınılmaz kıldığını ve aynı zamanda Metro'nun kurumsal kimlik ve yapısından faydalanmak istediğini belirtmiştir. Bu bağlamda Demir, Metro ile bir sözleşme imzaladıklarını, Metro'nun kendisinden belirli bir komisyon istediğini ancak maddi imkânlarının el vermemesi nedeniyle bu ödemeyi henüz yapamadığını, bununla birlikte sözleşmesinin devam ettiğini ifade etmiştir.

1.2.1.3. Avrasya Terminal İşletmeleri Kırıkkale Otogar Müdürü ile Yapılan Görüşme

Önaraştırma kapsamında, Kırıkkale Otogar Müdürü ile 14.06.2011 tarihinde raportörlerce yapılan görüşmede, Kırıkkale terminalinin 2010 Eylül ayının başında Avrasya tarafından belediyeden, mülkiyeti ile birlikte devralındığı, kendisinin de Avrasya Terminal İşletmeleri A.Ş.'nin terminal müdürü olarak 10 Eylül 2010 tarihinde göreve başladığı, terminal devralındığında 15 yazıhanenin 6 tanesinin dolu olduğu, mevcut durumda da 6 adet yazıhanenin dolu olarak faaliyet gösterdiği ifade edilmiştir.

Otogar Müdürü, terminaldeki yazıhanelerde faaliyet gösteren 7 firma bulunduğunu, bu firmaların toplamda 7 tane Y belgesi; 2 tane D1 belgesi ve 3 tane de F1 belgesi çerçevesinde faaliyet gösterdiklerini, Kırıkkale terminalinde taşımacılık çoğunlukla Ankara'ya yapıldığı için tüm firmaların sahip oldukları Y Belgesi çerçevesinde Ankara hattında faaliyet gösterdiklerini, Değirmenci Es ve Özen firmalarının aynı zamanda D1 belgesine de sahip olup, İstanbul İzmir ve Antalya'ya yolcu taşıdıklarını, Değirmenci Es, Özen ve Gümüş firmalarının F1 belgesi çerçevesinde Kırıkkale'den transit geçen firmalara acentelik hizmeti de sunduklarını belirtmiştir. İlgili yetkili, firmaların 10 taneye kadar D1 belgesine sahip firma kaydetme hakları bulunduğunu, Haziran 2011 tarihine

11-39/815-258

kadar faaliyet gösteren Ace Firmasının F1 ve FY belgeleri çerçevesinde sadece acentelik faaliyetlerinde bulunduğunu ancak Haziran ayında bu firmanın terminalden çıkması ile mevcut durumda terminalde sadece acentelik yapan, taşımacılık yapmayan firma bulunmadığını belirtmiştir.

140 Kırıkkale-Ankara hattındaki taşımacılığa ilişkin ise Otogar Müdürü, Kırıkkale - Ankara hattında 7 adet firmanın (Değirmeci Es, Yeni Es, Kırıkkale Gümüş Turizm, Gümüş Tur, İlhan Demir Metro, Özen ve Altınışık Tur) Y belgesi ile Kırıkkale terminalinde faaliyette bulunduğunu, yolcu kapasitesinin günlük ortalama 2000 kişi civarında olduğunu ve bu kapasitenin şuan için otobüs, midibüs ve minibüslerin düzenlediği 84 sefer ile yürütüldüğünü belirtmiştir. Yetkili, terminal dışından yapılan kaçak taşımacılığa ilişkin olarak ise, otogar yönetimi olarak otogara davet etmelerine rağmen terminale girmeyen ve düzenlemelere aykırı olarak terminal dışından yolcu alan iki adet firma - Ateş Kooperatif ve Nuh Zengin- olduğunu, bu firmaların yazılı ve sözlü sayısız davete karşın terminale girmemek ve dışarıdan kaçak çalışmak konusunda ısrar ettiklerini belirtmiştir.

150 Otogar Müdürü'nden son olarak daha önce Kırıkkale terminalinde faaliyet gösteren Ace firması ile bu firmayı acente olarak kullanıp faaliyet göstermek isteyen Nuh Zengin ve Ateş Kooperatifi ile yaşanan sorunlar hakkında raportörlerce bilgi talep edilmiştir. Otogar Müdürü, terminali devraldıklarında Ace firmasının bir yazıhaneden hem F1 hem FY hem de kendi Y belgesi ile faaliyet gösterdiğini, FY belgesine ayrıca Çalkan Turizm firmasını da kaydettiğini, daha sonra FY belgesi ile Nuh Zengin ve Ateş Kooperatifinin acenteliklerini de otogar yönetiminden habersiz olarak aldığını belirtmiştir. Yetkili, devir işleminden önce de önceki işletici olan belediyenin Ace Turizm'e Çalkan'ı çıkarması yönünde bildirimde bulunduğunu ifade etmiştir. Otogar Müdürü'ne göre bunun sebebi gerek belediyenin ve gerek daha sonra terminali devralan Avrasya'nın diğer yazıhaneler nezdinde haksız rekabeti önlemeyi ve boş yazıhaneleri doldurmak maksadıyla her yazıhaneden Ankara'ya çalışan bir firmanın olmasını amaçlamalarıdır. Yetkili, bir yazıhaneden Y belgesi ile birden fazla firmanın çalışmasının, diğer yazıhanelerin ödedikleri kira göz önüne alındığında, haksız bir rekabete yol açacağını, aynı zamanda her yazıhanenin bir peronu olduğundan Kırıkkale'den Ankara'ya kalkan araçların zaman 160 tarifeleri de göz önüne alındığında bir yazıhaneden birden fazla firmanın kalkmasının peron kullanma açısından da mümkün olmadığını belirtmiştir.

Öte yandan Otogar Müdürü, Ateş Kooperatif'in kendilerine, 29.09.2010 tarihinde yazıhane kiralamak için müracaatta bulunduğunu, fakat daha sonra hiçbir şekilde irtibata geçmeyerek bu yükümlülüğünü yerine getirmediğini ve Aralık 2010 sonunda Ace firmasıyla alt kiralık sözleşmesi imzaladığını öğrendiklerini ifade etmiş, terminale hiç girmeyen bu firmaya ikazen terminalden yazıhane kiralaması ve dışarıdan kaçak taşımacılık yapmaması yönünde çağrıda bulunmalarına rağmen bundan sonuç alınamadığını ve Mayıs 2011 tarihinde de Ace firmasının tek taraflı olarak bu firma ile sözleşmesini feshettiğini belirtmiştir.

170 Otogar Müdürü, Nuh Zengin firması ile de Ateş Kooperatif ile benzer sorunları yaşadıklarını, Nuh Zengin'in de Ace ile alt işletmecilik sözleşmesi akdettiğini, kendilerinin diğer yazıhanelerle haksız rekabeti önlemek bakımından bu alt işletmeciliğe karşı çıkararak yazıhane kiralaması yönünde telkinlerde bulduklarını fakat muhatabın ısrarla dışarıdan kaçak olarak faaliyet göstermeyi tercih ettiğini, böylece hem trafik polisinin çıkışlardaki kontrollerinden hem de yazıhane ve terminal çıkış ücretinden bir anlamda kurtularak kaçak faaliyet gösterdiklerini belirtmiş; bu gelişmeler üzerine Nuh Zengin'in dava yoluna başvurduğunu, davanın hala devam ettiğini, fakat mevcut durumda Nuh

11-39/815-258

180 Zengin'in alt işletmecilik sözleşmesi imzaladığı Ace firmasının da faaliyetlerine son verdiğini ve terminalde Ace dışında FY belgeli firma bulunmadığından onların acenteciliğini yapabilecek firma kalmadığını ifade etmiştir.

Otogar Müdürü, Ace firmasının bulunduğu 1 nolu yazıhaneden, Çalkan firması, Nuh Zengin ve Ateş Kooperatifinin çalışması halinde günlük ortalama en az 60 sefer yapılacağını, geriye kalan 5 yazıhanede ortalama toplam 65 civarında sefer yapıldığı bir durumda bunun, kendi kiralarını ödemek suretiyle terminalde faaliyet gösteren diğer yazıhanecilerin ciddi mağduriyetlerine yol açacağını ve bu durumun diğer yazıhanelerin de boş kalmasına yol açarak terminale yapılan yatırımı boşa çıkaracağını belirtmiştir ve son olarak her şeye rağmen Nuh Zengin ve Ateş Kooperatifi'nin diledikleri an terminalden yazıhane kiralayabileceklerini ifade etmiştir.

1.2.2. Öneraştırma Kapsamında Elde Edilen Belgeler

190 Avrasya Kırıkkale Terminalinde raportörlerce yapılan yerinde incelemelerde Avrasya Kırıkkale Terminal Müdürü tarafından Nuh Zengin ve Ateş Kooperatif'e taşımacılık faaliyetlerini otogardan gerçekleştirmeleri yönünde çağrıda bulunan bir takım yazışmalar elde edilmiştir. İçerik itibarıyla benzer nitelikte olan bu yazışmalardan Nuh Zengin'e yönelik yazının detaylarına aşağıda yer verilmiştir:

200 *"Taşımacılığın terminalden terminale yapılması kanuni bir zorunluluktur. Nuh Zengin Firması adı altında, Kırıkkale-Ankara arasında gayri kanuni bir şekilde taşımacılık yaptığınız ve bu taşımacılık için yolcuları gerek terminal bölgesi civarında ve şehir içinden sefer halinde yolcu toplayarak gerekse de Kırıkkale Üniversitesi bölgesinden yolcu alarak yapmaktasınız. Bu gayri kanuni eyleminiz tarafımızdan, terminalde hizmet veren diğer firmalar tarafından ve firmanızdaki mevcut araçlara kesilen trafik cezalarından bilinmektedir.*

Terminalimizde boş yazıhaneler bulunmasına rağmen bugüne kadar tarafınızdan, terminalimizden yazıhane kiralamak için bir başvuruda bulunulmamıştır. Bu husus tarafınıza şifaen de bildirilmiştir. Firmanızın ileride herhangi bir mağduriyet yaşamaması için kanuni kalkış noktası olan terminalimizden bir yazıhane kiralamanızı tarafınıza, bir kez daha ihtaren bildiririz."

210 Yerinde incelemelerde elde edilen bir başka belge Avrasya tarafından Ace firmasına çekilen 22.11.2010 tarihli ihtarnamedir. Kırıkkale şehirlerarası terminal işletmesinde kiracısı olunan 1 no'lu bilet gişesinden Y belgesi sahibi Nuh Zengin firmasının taşımacılık faaliyetine izin verilmemesini konu edinen söz konusu ihtarnamede aşağıdaki açıklamalar bulunmaktadır.

"... 2) 18.10.2006 tarihli kira sözleşmesi ile kiracısı olduğunuz Kırıkkale Terminali 1 nolu bilet gişesinde F1 belgesi ile Şehirlerarası yolcu taşımacılığı faaliyeti yürütmektesiniz. Ancak 18.10.2006 tarihli kira sözleşmesine ve 27225 sayılı Karayolu Taşıma Yönetmeliğinin amir hükümlerine aykırı olarak Nuh Zengin firmasını kiracısı olduğunuz 1 numaralı gişeden kaldırmak istemektesiniz.

220 *3) Tarafınızca Nuh Zengin Firması ile acentelik sözleşmesinin yapılması, 18.10.2006 tarihli kira sözleşmesinin 22. maddesinin 1. fıkrasının "kiracı firma Yöneticinin yazılı onayı olmadan" ve "22. maddesinin 7. fıkrasının "iş yerinde başka otobüs işletmesine ait bilet satamaz ve aksine davrananların kira sözleşmeleri feshedilir" hükümlerini ihlal etmektedir.*

11-39/815-258

4) 18.10.2006 tarihli kira sözleşmesinin 19.3 ve 19.4 maddeleri gereğince kiracının, yazıhanesine alt kiracı alması kararının İDARE tarafından verileceği, idarenin iznini almadan böyle bir sözleşme imzalamayacağı, ... bu durumların ihlali halinde sözleşmenin fesih yoluna gidileceği açıkça belirtilmiştir. “

Söz konusu ihtarnameye karşılık Ace firması tarafından çekilen ihtar cevabta ise aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

“... Bilindiği gibi firmamız Kırıkkale Şehirlerarası Otobüs terminali 1 nolu gişede çalışmaktadır.

230 Adı geçen gişeden firmamız tarafından yıllardır Süha, Sivastur, Şanal Kırşehir, Özlem Diyarbakır, Avrupa Tur, Niksar Kale adlı D belgeli firmaları F1 belgemize işleterek bilet satışları firmamızca yapılmıştır.

Kişot Kırıkkale Terminalinden yıllardır bu biçimde bütün gişelerden farklı firmalara ait biletler satılmaktadır.

Bizimle anılan gişeleri kiralayan KİŞOT terminali işletmeciliği bu durumu yıllardır görüyor ve biliyor olmasına rağmen her hangi biçimde tarafımıza ne bir ihtar çekilmiş ne de uyarıda bulunulmuştur. Aksine bu durum ve kira sözleşmelerinin ilgili maddeleri biliniyor olmasına rağmen çalışmamıza engel olunmamış ve kira sözleşmesinin idarenin iznine dair olan hükmü zımnen ortadan kaldırılmıştır.

240 Bu nedenle önceki kiraya veren Kırıkkale Belediyesi şehirlerarası Terminal İşletmesi ile Firmanız ve diğer firmalar arasındaki bu biçimde zımnen değiştirilen hüküm eski kiraya verenin haklarını devralan firmanız için de geçerlidir.

Bizimle önceki kiraya veren idare arasında zımnen ortadan kaldırılmış olan kira sözleşmesinin ilgili hükümleri bu durumu görerek ve bilerek aynı koşullarda terminal işletmesini satın alan firmanız açısından da geçerliliğini kaybetmiş ve zımnen ortadan kalkmıştır.

Bu nedenle bizim ile Nuh Zengin firması arasında yapılan Acentelik sözleşmesi için firmanızdan izin alınmamış olması akdin feshini sağlayacak bir durum değildir. Yukarıda da belirttiğimiz gibi dayandığınız fesih maddeleri zımnen ortadan kalkmıştır.

250 ... Ayrıca Nuh Zengin firması konusunda ihtarınızın 5 maddesi başlığı altında FY belgesi alınmadan acentelik faaliyetinin yürütülemeyeceği bildirilmiştir. Ancak ilgili Nuh Zengin firması ile ilgili FY belgemiz mevcuttur. Bu belgenin tarihi 22.10.2010 dır. Bu nedenle FY Acentelik belgesinin olmadığını belirten ihtarınız da yerinde değildir.”

Söz konusu ihtar cevab belgesinin ekinde aynı zamanda sahip olduğu F1 belgesi çerçevesinde acentelik hizmeti veren Ace firmasının acentelik hizmeti vereceği firmaların onaylı listesine yer verilmiştir. Buna göre acentelik hizmeti veren Ace firmasının acente listesi aşağıdaki gibidir:

Unvanı	Yetki Belgesi Geçerlilik Tarihi	Sözleşme Bitiş Tarihi
Özlem Diyarbakır
Sivas Tur
Şanal Kırşehir
Süha Turizm
Niksar Kale
Avrupa Tur
Yeni As Bafra
Nuh Zengin
S.S. Ateş Mot. Taş. Koop.

11-39/815-258

260 Son olarak Avrasya tarafından Kırıkkale otogarında faaliyet gösteren otobüs bilet satış gişeleri ve yazıhaneler için hazırlanan standart kira sözleşmesinin "Özel Hükümler" başlıklı 3. maddesinin 3.5. fıkrasında aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

270 *"Bir yazıhanede yalnızca tek bir belge sahibinin kiracı olması esas olup bu anlamda D1 - F1 ve D4 (Y) belgeli işletmecilerin her bir belgeyle ayrı bir yazıhane kiralaması zorunludur. Ancak D1 veya F1 yetki belgeli kiracının aynı zamanda D4 (Y) belgesine de sahip olması durumunda bu iki belgeyi aynı yazıhanede kullanabilmesi mümkündür. Bununla birlikte yalnızca F1 yetki belgeli Kiracının kendisine ait D4 (Y) belgesine sahip olması durumunda bu iki belgeyi aynı yazıhanede kullanabilmesi mümkündür. Bununla birlikte yalnızca F1 belgeli kiracının kendisine ait D4 (Y) belgesi bulunmuyorsa ya da belgesi olduğu halde bu belgeyi kullanmadığı şirket tarafından da kabul edildiği takdirde kendisine ait olamayan yalnızca bir D4 (Y) yetki belgeli bir firmayı kendi altında çalıştırabilecektir. Bunun haricinde birden fazla belge ile (aynı kişinin hem D1 hem de F1 yetki belgesi olanlar dahil) aynı yazıhanede faaliyet göstermesi mümkün değildir. ... "*

1.3. Değerlendirme

İnceleme konusu şikayetin esasını, Avrasya'nın işletmeciliğinde bulunan Kırıkkale Terminali'nin imkânlarından mevcut yazıhaneler ile acentelik sözleşmesi imzalamak suretiyle yararlanmak isteyen [Y] türü taşıma belgesine sahip taşımacı Nuh ZENGİN'in ACE Ltd. Şti. ile yapmış olduğu acentelik sözleşmesinin Avrasya tarafından engellenmesi oluşturmaktadır.

280 Kırıkkale Şehirlerarası Otobüs Terminali, 2010 yılı içerisinde Kırıkkale Belediyesi tarafından satış yoluyla Avrasya Terminal İşletmeleri A.Ş.ye devredilmiştir. Avrasya Terminal İşletmeleri, uhdesinde on civarında yolcu terminali bulunan 4054 sayılı Kanun'un 3. maddesi çerçevesinde teşebbüs hüviyetine haiz özel bir işletmedir.

290 Avrasya Terminal İşletmeleri'nin rekabet hukuku bakımından hâkim durum kıstasları olan; rakiplerinden, müşterilerinden ve tüketicilerden bağımsız hareket edebilmesi unsurları açısından değerlendirilmesinde; hukuki anlamda faaliyet izni bulunan başka bir terminal işletmesinin diğer bir deyişle ilgili pazarda rakibinin bulunmaması sebebiyle, rakiplerinden bağımsız davranma kriterinin dikkate alınması mümkün değildir. Teşebbüsün terminal hizmetlerinin müşterisi konumundaki otobüs firmaları ve otobüs sahiplerinden de bağımsız olarak fiyat belirleme yetkisi bulunmaktadır. Hâkim durumun tespitinde kullanılan niceliksel özellikler açısından söz konusu teşebbüsün konumunun değerlendirilmesinde, Avrasya Terminal İşletmeleri'nin % 100 pazar payına sahip olduğu görülmüştür.

Rekabet hukukunda hâkim konum değerlendirmelerinde esas alınan niteliksel ve niceliksel kıstasların ilgili pazardaki tek işletme olan Avrasya Terminal İşletmeleri için bulunduğu, bu nedenle ilgili terminal işletmesinin ilgili ürün ve coğrafi pazarda hâkim konumda bulunduğu değerlendirilmiştir.

300 Terminallerin kuruluş ve işletme ayrıcalıkları da belediyelerin yetki ve imtiyazında ya da izninde olduğu (5393 sayılı Kanun, madde 15(j)) için mevcut bir terminal varken, ikincisi için gerekli izinlerin alınması idari açıdan pek mümkün olmayacak; aynı zamanda ihtiyacı karşılayan ve yüksek boş kapasiteli bir terminal varken yapım ve işletim masrafları da yüksek olacağı için rakip bir terminal işletmesinin pazara girmesi gerçekçi olmayacaktır.

Yapılan inceleme ve tespitler sonucu ulaşılan yasal ve sözleşmelere dayalı hukuki çerçeve içerisinde Avrasya Terminal İşletmeleri A.Ş.nin Kırıkkale ili şehirlerarası otobüs

11-39/815-258

terminali işletmeciliği pazarında tek terminal işletmecisi olduğu ve mevcut durum itibarıyla ilgili ürün pazarında hukuki ve fiili tekel niteliği taşıyan hâkim konumda bir teşebbüs olduğu değerlendirilmiştir.

310 Bununla birlikte, dosya mevcudu bilgi ve belgeler çerçevesinde Avrasya'nın şikayet konusu eylemlerinin ayrımcılık ve bir pazardaki hâkim durumun diğer bir pazarda kötüye kullanılması gibi dışlayıcı nitelikte kötüye kullanma mahiyetini taşıyan ve tüketiciler aleyhine arz kısıtı doğuran eylemler olarak nitelendirilmesi mümkün gözükmemektedir.

Tespitler kısmında yer verildiği üzere Avrasya tarafından Kırıkkale otogarında faaliyet gösteren otobüs bilet satış gişeleri ve yazıhaneler için hazırlanan standart kira sözleşmesinin "Özel Hükümler" başlıklı 3. maddesinin 3.5. fıkrası bir yazıhanede yalnızca tek bir belge sahibinin kiracı olması esas olduğu yönünde ifadeler içermektedir. Bu bağlamda otogar yönetimi, gerek önceki işletici olan Kırıkkale Belediyesi ile gerekse Avrasya tarafından yazıhane işleticileri ile yapılan sözleşmelere dayanarak bu tür bir acentelik/alt işleticilik eylemini fesih nedeni olarak yorumlamaktadır.

320 Otogar yönetimi ayrıca, kendilerinden izin alınmadığı, aynı belgeye sahip birden fazla taşımacının aynı yazıhaneden faaliyet göstermelerinin diğer yazıhaneler bakımından haksız rekabet yaratacağı ve bu tarz bir uygulamanın boş bulunan diğer yazıhaneler göz önüne alındığında otogar yönetiminin yaptığı yatırımı anlamsızlaştıracağı nedenleri ile bu duruma karşı çıktığını belirtmiş; ilgili firmalara da konuya ilişkin değerlendirmelerini yazılı olarak bildirerek otogarda boş bulunan yazıhanelerden birini kiralamaları yönünde davette bulunmuştur.

Yukarıda yer verilen bilgi, belge ve açıklamalar çerçevesinde Avrasya'nın ilgili pazarda hakim durumda bulunduğu değerlendirilmiş, bununla birlikte ilgili teşebbüsün söz konusu hakim durumunu ayrımcılık yapmak suretiyle kötüye kullandığına ilişkin somut herhangi bir tespite ulaşılamamıştır. Bu çerçevede dosya konusuna ilişkin olarak Avrasya hakkında soruşturma açılmasına gerek bulunmadığı kanaatine ulaşılmıştır.

330 J. SONUÇ

Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre, dosya konusu iddialara yönelik olarak 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığına, şikayetin reddine OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.